

TIGERSTADSTEATRET

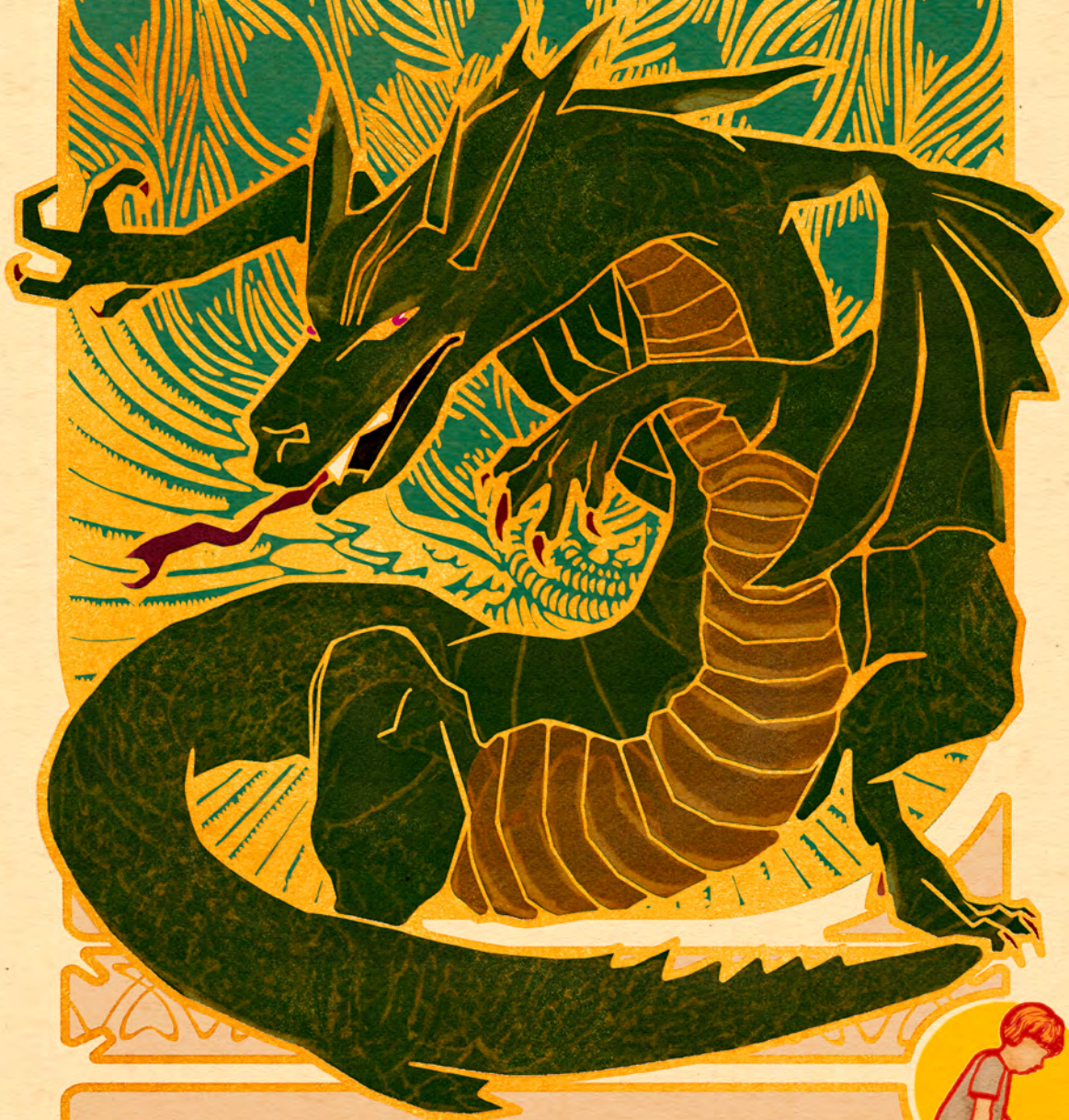

TURNÉTEATRET
I TRØNDELAG

PRESENTERER

DRACEN

av Gro Dahle

SKOLEMATERIELL

KJÆRE LÆRER

Tusen takk for at du har valgt å se forestillingen Dragen med dine elever!

I dette materialet vil du finne informasjon om forestillingen og en rekke aktiviteter du kan gjennomføre med barnegruppen i forbindelse med teaterbesøket – både i forkant og etterpå.

UNDER TEATERBESØKET

Når du kommer med klassen din for å se forestillingen, vil vi gjerne at barna skal få respondere på det de opplever med hele seg. For oss er det viktig at teatret er et sted barna kan få uttrykke seg – også med lyd og bevegelse – uten å bli irettesatt av de voksne. Du som lærer trenger derfor ikke å hysje eller ta ansvar for barnas oppførsel. Vi ønsker at du er tilstede som en trygg voksen for de barna som trenger det, om det er et fang, en hånd eller et rolig blikk.

Vi håper både du og dine elever får en flott teateropplevelse!

Vennlig hilsen

Nora Evensen
TEATERSJEF TURNÉTEATRET I TRØNDELAG

Hilde Brinchmann &
Wenche Viktorsdatter Paulsen
TEATERSJEFER TIGERSTADSTEATRET

OM SKOLEMATERIELLET

Dette pedagogiske materialet inneholder forslag til aktiviteter som kan gjennomføres i forbindelse med barnegruppens teaterbesøk.

Vi vil spesielt anbefale alle som slår følge med barn til forestillingen å gjennomføre de forberedende aktivitetene. For enkelte publikummere kan *Dragen* oppleves som skremmende, hvis den kommer uten forvarsel. Vi tror at en introduksjon til både teaterbesøket og fortellingen om Lilli og Dragen vil skape en trygg ramme, der barnepublikummet kan leve seg inn i teateropplevelsen.

Aktivitetene er utarbeidet med formål om å gi barna muligheten til å forberede seg til teateropplevelsen, og å videreutforske det tematiske så vel som det estetiske aspektet av forestillingen. Vi tror at barn innehar en helt unik ekspertise på disse områdene og håper materialet kan være med på å skape rom for dem til å uttrykke seg selv og sine tanker og følelser. Materialet er ment som en veiledning for samtale, utfoldelse og refleksjon, og du står fritt til å tilpasse det til din barnegruppe.

Spørsmål til skolematerialet kan stilles til dramaturg Mari Noodt: noodt.mari@gmail.com

KORT OM STYKKET

Forestillingen *Dragen* er en dramatisering av Gro Dahles barnebok med samme navn, og handler om jenta Lilli som bor sammen med en Drage. Den Dragen er mammaen hennes. Lilli har aldri med seg venner hjem, for hjemme hos henne må man være lydløs så man ikke vekker Dragen. For Dragen er ustabil, bråsinnt og kontrollerende, og plutselig kommer flammene. Under et ekstra voldsomt raseriutbrudd rømmer Lilli hjemmefra og klarer å få tak i en helt ekte Dragetemmer. Dragetemmeren får Dragen til å innse hvem hun er og sammen trener de Dragen til å slutte å skremme Lilli. Mamma er fremdeles en Drage, men hun kontrollerer flammene og Lilli kan være trygg hjemme.

Dragen forteller historien om de barna som er redde i sitt eget hjem, og om de voksne som trenger hjelp til å være gode foreldre.

MEDVIRKENDE

Lilli..... Nora Andvig
Dragen..... Janne Starup Bønes
Dragetemmeren..... Martin Karelius Østensen

TEAM

Regissør ..... Hilde Brinchmann
Scenograf..... Signe Gerda Landfald
Maske- og kostymedesigner ..... Helena Andersson
Kostymeskredder ..... Freya Busby
Komponist ..... Eirik Myhr
Lysdesigner..... Simen Høy Aasheim
Visuell design..... Morten Quist Hommersand
Dramaturg og skolemateriell..... Mari Noodt

Forestillingen er dramatisert av Hilde Brinchmann og er produsert av Tigerstadsteatret og Turnéteatret i Trøndelag.

FØR FORESTILLINGEN

SAMTALE: OM TEATERBESØKET

Vi kan alle ha ulike erfaringer med teater, og det kan derfor være fint å ha en dialog om hvilke forventninger man har til en slik opplevelse. I den forbindelse kan følgende spørsmål være med på å åpne opp samtalen:

- ➔ *Hva er teater?*
- ➔ *Hva gjør en skuespiller?*
- ➔ *Har noen vært på teater før? Hvordan var det?*
- ➔ *Hvorfor drar vi på teater?*
- ➔ *Hvordan tror dere man lager teater?*

AKTIVITET: FANTASIDRAGER

I denne aktiviteten kan barna få utforske fabeldyret dragen og bruke fantasien til å lage sitt eget bilde av den. Begynn gjerne aktiviteten med en samtale om drager med utgangspunkt i ulike eventyr om drager.

I følge eventyrene finnes det mange typer Drager, med forskjellige egenskaper, farger og fasonger. I denne historien hører vi om flere typer drager, både Kinesisk Rapphale, Bulgarsk Piggrygg og en mammadrage som bor sammen med datteren sin Lilli.

- *Har dere hørt andre historier om drager?*
- *Hvordan ser de ut?*
- *Hva gjør de?*

LAG DIN EGEN DRAGE!

- *Hvordan ser din fantasidrage ut?*
- *Tegn og fargelegg din fantasidrage på et ark.*
- *Hva heter denne type drage?*
- *Skriv navnet på arket og/eller si det høyt for klassen.*
- *Hva kan denne dragen gjøre?*

Skriv egenskaper på arket og/eller si det høyt for klassen.

Ta med dragetegningene når dere skal se forestillingen, og post den i vår dragepostkasse! Alle de ulike tegningene samles i dragegalleriet, som stilles ut der vi spiller forestillingen.

SAMTALE: OM TRYGGHET

Et sentralt tema i forestillingen er barns rett til trygghet. Men hva som føles trygt, kan variere fra barn til barn. Diskuter følgende spørsmål og skriv ned svarene på tavla:

- *Hva betyr det å være trygg?*
- *Hvordan føles det inni deg når du er trygg? Kan man kjenne det i kroppen?*
- *Hvor føler du deg trygg? Har du et spesielt sted hvor det er ekstra godt å være?*
- *Hvem er du trygg sammen med? Hvem får deg til å føle deg rolig?*
- *Hvordan er det å ikke være trygg? Kan man kjenne det i kroppen?*
- *Finnes det steder hvor barn ikke er trygge?*

ETTER FORESTILLINGEN

SAMTALE: ETTER TEATERBESØKET

Før dere begynner på de ulike delene i dette materialet kan det være bra å ta en runde der dere går gjennom hva dere husker fra forestillingen. Da kan barna få beskrive hva de selv har opplevd. Det er viktig for oss å understreke at det i teater ikke finnes rette svar. Barnas personlige opplevelser av forestillingen og hvilke tanker det har satt i gang hos dem, er like viktig som hvilke tanker vi som har laget forestillingen hadde da vi laget den.

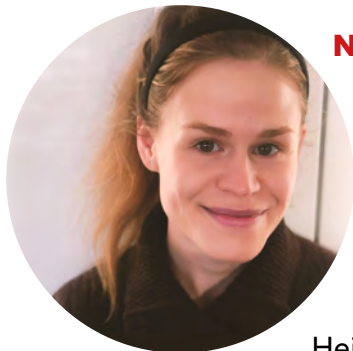
Ta gjerne utgangspunkt i følgende spørsmål:

- *Hvordan var det å se teaterforestillingen?*
- *Hvordan så det ut på scenen?*
- *Hva handlet forestillingen om for deg?*
- *Hvem møtte vi og hva gjorde de?*
- *Hva husker du best fra forestillingen?*
- *Hva skulle du ønske at de gjorde mer av?*
- *Var det noe du synes var rart med forestillingen?*

INTRODUKSJON: SKUESPILLERNE

Det kan ofte være fint for barnepublikummet å se de virkelige menneskene som spiller i en teaterforestilling. Nedenfor finner dere bilder av de tre skuespillerne i *Dragen*, med en liten hilsen fra hver. Vis bildene til barna og les teksten høyt.

Kjenner du dem igjen? Hva gjorde de i forestillingen?

NORA

Heia! Jeg heter Nora og det er jeg som spiller Lilli i forestillingen *Dragen*. Jeg er alltid litt nervøs før forestillingen begynner, men med en gang jeg møter dere i publikum og vi går inn på scenen sammen, så er det bare gøy. Takk for at dere ble med i teateret sammen med meg!

JANNE

Hei! Jeg heter Janne, og i denne forestillingen spiller jeg Drage. Det er ganske vanskelig å bevege seg rundt med hale, hode og klør, og å spille så sinna hele tiden. Men det er mest veldig gøy, spesielt i den scenen hvor dragen lærer seg å være en sommerfugl og endelig kan klemme Lilli igjen. Jeg håper dere også likte det!

MARTIN

Heisann! Jeg heter Martin og jeg er så heldig å få lov å være en ekte skinnende ridder! Jeg spiller nemlig Dragetemmeren i forestillingen. Det har vært veldig morsomt å finne ut hvordan Dragetemmeren skal snakke og hvordan man kan sloss med en drage i saktefilm!

Dere var et skikkelig bra publikum – takk for besøket!

ØVELSE: FØLELSER

I forestillingen kan vi se mange følelser i spill, både vonde og gode. Barn har et bredt spekter av følelser inni seg, men det er ikke alltid like enkelt å finne ordene for dem. I denne stumspilløvelsen kan barna få tenke over og uttrykke følelser på en morsom og uhøytidelig måte, som en introduksjon til å snakke mer om dem.

Del klassen i to. Den ene halvparten er publikum, den andre stiller på rekke med ryggen til. Les opp de ulike scenarioene nedenfor og tell til tre. På tre snur barna seg rundt og viser en reaksjon på det oppleste scenarioet – uten lyd. De må stå på samme sted, men kan bevege ansikt og armer. Etter hvert scenario kan publikum få si hva de ser og hvordan de tror de har det inni seg. Bytt gruppe halvveis, eller la dem gjennomføre alle scenarioene før du rullerer. Avslutt hver gruppevisning med applaus.

Scenarioer og følelser:

- *Du har falt og slått armen din*
- *Du ser din beste venn i skolegården*
- *Du hører noen kalle deg stygge ting*
- *Du gleder deg til noe*
- *Du hører en skummel lyd*
- *Du får en god klem fra en du er glad i*
- *Du spiser brent mat*
- *Du sitter alene i skolegården*
- *Du får favorittmaten din til middag*
- *Du gruer deg til noe*
- *Du hører noen si de er glad i deg*

SAMTALE: MAMMA ER FOR SINT

Denne samtalen omhandler et utdrag fra manus hvor Dragen viser sitt voldsomme sinne. Ved å bruke den fiktive situasjonen som det sentrale punktet for samtalen, kan barna få diskutere et sårbart og vanskelig tema med en viss avstand. Fiksjonen gir dem muligheten til å se det utenfra, samtidig som de kan ha både medfølelse og forståelse for karakterene og situasjonen.

Les utdraget høyt for klassen. Utdraget finner du nederst i dette materialet. Snakk sammen om situasjonen med utgangspunkt i disse spørsmålene:

- *Husker du denne situasjonen fra teaterforestillingen?*
- *Hva skjedde?*
- *Hvordan var det å sitte i publikum da?*
- *Hvorfor er mammaen sint?*
- *Hvordan oppfører mammaen seg?*
- *Hvordan tror dere det føles for Lilli i denne situasjonen?*

Understrek dette før du går videre (bruk gjerne dine egne ord):

Alle mennesker kan bli sinte, både voksne og barn. Men voksne har ikke lov å gjøre vonde ting mot barn, uansett hva barnet har gjort. Mammaen til Lilli er *alltid* sint, skylder på Lilli og stenger henne inne. Dette gjør at Lilli ikke føler seg trygg hjemme.

Selv om mammaen ikke slår Lilli, gjør hun allikevel vonde ting mot barnet sitt. Hun kaller Lilli stygge ting, truer henne og bestemmer hva hun kan gjøre og ikke gjøre. Dette kalles psykisk vold. Psykisk vold gjør vondt i tankene og/eller følelsene våre. Det kan gi oss en følelse av å være liten, skyldig, redd eller trist.

Mammaen roper også veldig høyt og kaster ting mot Lilli. Det skjer ofte plutselig og er veldig skremmende. Det gjør at Lilli hele tiden følger med på humøret til mammaen, og sier «unnskyld» selv om hun ikke vet hva hun sier unnskyld for... Å gå rundt sånn og være redd for at noe fælt skal skje hele tiden, kalles for latent vold.

Husker dere hva Dragetemmeren sa? Lilli trenger å føle seg trygg, og må få lov å komme hjem helt vanlig og leke og være seg selv.

- ➔ *Kan dere huske noen ting Lilli gjorde hjemme, som mammaen ble alt for sint for? Det viktige er å få frem at det er lov å bli sint, men at det å være slem mot barn ikke er greit, uansett hva de har gjort.*
- ➔ *Hvordan synes dere voksne skal reagere hvis barn søler melk, synger for høyt eller knuser en rute på skolen?*
- ➔ *Hva lærte Dragen å gjøre når hun ble sint?*
- ➔ *Hva annet kan man gjøre når man blir sint?*

AKTIVITET: DRAGEKLØR

Ta en pause og lag deres egne drageklør! Dette er en gøy hobbyaktivitet som enkelt kan gjennomføres med bare vanlige fargede ark! Se oppskriften til NRK Super ved å trykke på lenken under eller søk på «gjør det sjøl monsterfingre» i din nettleser.

<https://tv.nrk.no/serie/gjoer-det-sjoel/sesong/1/episode/1>

ØVELSE: VENNEN TIL LILLI

I samtale med referansegrupper for denne forestillingen, uttrykte mange barn at de gjerne ville hjelpe Lilli, og under forestillingene er det ofte noen som prøver å gi henne råd. I denne øvelsen kan elevene få lov å være vennen til Lilli og si det de har på hjertet.

Hvis du var vennen til Lilli...

- ➔ *Hvordan tror du hun hadde det på skolen?*
- ➔ *Hvordan tror du det hadde vært å dra på besøk til Lilli?*
- ➔ *Hva kunne du gjort hvis Lilli fortalte deg hvordan det var hjemme?
Hva ville du sagt til henne?*
- ➔ *Hvem andre kunne Lilli fått hjelp fra, hvis ikke Dragetemmeren kom?*
- ➔ *Hvordan tror du Lilli har det hjemme nå, etter Dragetemmeren har dratt?*
- ➔ *Hvordan tror du det hadde vært å besøke henne nå?*

AKTIVITET: DRAGETEMMERENS SKJOLD

Start aktiviteten med å snakke om Dragetemmeren.

- ➔ *Hvordan så Dragetemmeren ut?*
- ➔ *Hvordan følte det da Dragetemmeren kom?*
- ➔ *Hvorfor kom Dragetemmeren?*
- ➔ *Hva gjorde Dragetemmeren?*

Fortell så om Dragetemmerens jobb (bruk gjerne egne ord):

Dragetemmeren jobber for alle barn og deres rettigheter. Vi har nemlig en rekke lover i Norge. Lover er regler for hvordan man skal oppføre seg mot hverandre, hva som er rett og hva som ikke er lov. Disse lovene gjelder for alle som bor i landet. Det finnes noen egne lover for hvordan barn skal ha det. Dragetemmeren sørger for at alle voksne følger disse.

Nedenfor har vi gjort et utvalg av lovene i FNs barnekonvensjon, som er spesielt viktig i Lillis tilfelle. Les lovene høyt i klasserommet:

- §3** *Voksne skal gjøre det som er best for barna.*
- §4** *Staten har ansvar for at alle barn får rettighetene sine oppfylt.*
- §7** *Alle barn har rett til å ha et navn og å høre til et land. De har også rett til å kjenne til foreldrene sine og få omsorg fra dem, så langt det er mulig.*
- §8** *Alle barn har rett til å ha sin egen identitet og få være den de er.*
- §9** *Alle barn har rett til å bo sammen med foreldrene sine, bortsett fra når dette ikke er bra for barna.*
- §12** *Alle barn har rett til å si sine meninger og ha innflytelse i saker som angår dem.*
- §13** *Alle barn har rett til å finne, få og spre informasjon, så lenge det ikke bryter med andres rettigheter.*
- §19** *Ingen barn skal utsettes for fysisk eller psykisk skade eller misbruk.*
- §27** *Alle barn har rett til å ha god nok levestandard, slik at de kan utvikle seg og ha en meningsfull hverdag.*
- §31** *Alle barn har rett til lek, fritid og hvile, og til å delta i kunst- og kulturliv.*
- §39** *Alle barn som har opplevd noe vanskelig eller skadelig, har rett til hjelp.*

*) dette er en kortversjon, laget spesielt for barn av Redd Barna.

LAG DERES EGNE DRAGETEMMERSKJOLD:

Hvordan så skjoldet til Dragetemmeren ut?

Kopier opp eller tegn av skjoldmalen som er vedlagt og la barna lage sitt eget dragetemmerskjold. Del ut én paragraf fra FNs barnekonvensjon til hvert barn. Be dem skrive det på skjoldet og lage sitt eget emblem og mønster rundt. La alle presentere skjoldet sitt og si loven høyt foran klassen. Lag en utstilling av alle skjoldene i klasserommet!

HILSEN FRA GRO DAHLE

Det er så mange ulike familier og forskjellige oppvekster og barndommer. De fleste har det bra, men ikke alle. For det fins veldig hemmelige hemmeligheter som barn ikke tør å fortelle, kanskje ikke engang til venner. Selv om det er skummelt å si i fra, er det best å fortelle om vanskelige og vonde hemmeligheter til noen, kanskje si det til læreren eller helsesøster eller noen dere er trygge på, kanskje en tante, en nabo eller en farfar eller bestemor. Det fins hjelp. Det fins mennesker som kan ordne opp og finne løsninger. Det kan bli bedre. Og dere er ikke alene, selv om det kan virke som. Det er mange flere enn vi tror og vet om som har hemmeligheter som er vanskelig å bære rundt på. Lykke til med å fortelle!

Alle gode ting og masse varme tanker fra Gro

! Alle barn og unge kan ringe Alarmtelefonen på nummer **116 111** om de selv eller noen de kjenner, har det vanskelig. De kan også sende SMS til **417 16 111** eller chatte direkte fra **116111.no**. Voksne kan også ringe dit for å få råd.

Dersom du møter et barn som kjenner seg igjen i Lillis historie, ber vi deg følge de beredskapsplaner som gjelder for ditt arbeidssted eller kontakte Alarmtelefonen for råd.

Alle forestillingsfoto: Øyvind Malum

UTDRAG FRA MANUS

SCENE 5 MIDDAG

Dragen kommer tungt inn og åpner døra til kottet.

DRAGEN

Middagstid!

LILLI

Var hun sint? (Publikum svarer kanskje).
Noen ganger er det vanskelig å vite om hun er sint
eller ikke. Da må man være ekstra forsiktig.

Lilli sniker seg forsiktig ut av kottet.
Vurderer Dragen på kjøkkenet.

Skal jeg hjelpe deg?

Dragen stirrer surt og fortsetter matlagingen. Lilli setter seg
ved bordet. Dragen kommer med en tallerken med brent mat.

Unnskyld..

Dragen snøfter og går tilbake til kjøkkenet.

Det er viktig å si unnskyld. Selv om du ikke alltid
vet hva du sier unnskyld for. Selv om maten er helt
svidd er det viktig å smile. Selv om foten din sover
fordi du akkurat har sittet lenge i kottet må du
ikke riste for mye på foten. Det er viktig å se
fornøyd ut uansett. Så ikke dragen blir mer sint.

Dragen smeller en tallerken foran sin egen plass.

DRAGEN

SPIS!

Dragen spiser fort og sint. Lilli tar forsiktig en skje.
Det er vanskelig å tygge. Maten er vond og brent.

LILLI

Dragen lager skikkelig vond mat.
Hvis hun er ekstra sint blir den ekstra svidd.
Hun glemmer nesten alltid å gi meg noe å drikke.
Og uten vann er det skikkelig vanskelig å spise
maten hennes. Men jeg kan IKKE gå og hente vann.

Dragen er ferdig å spise. Går til kjøkkenet igjen. Stirrer på
Lilli som spiser så godt hun kan. Snuser på maten.

DRAGEN

Har jeg svidd maten igjen?

LILLI

Ja, litt.

DRAGEN

Og du liker ikke svidd mat?

LILLI

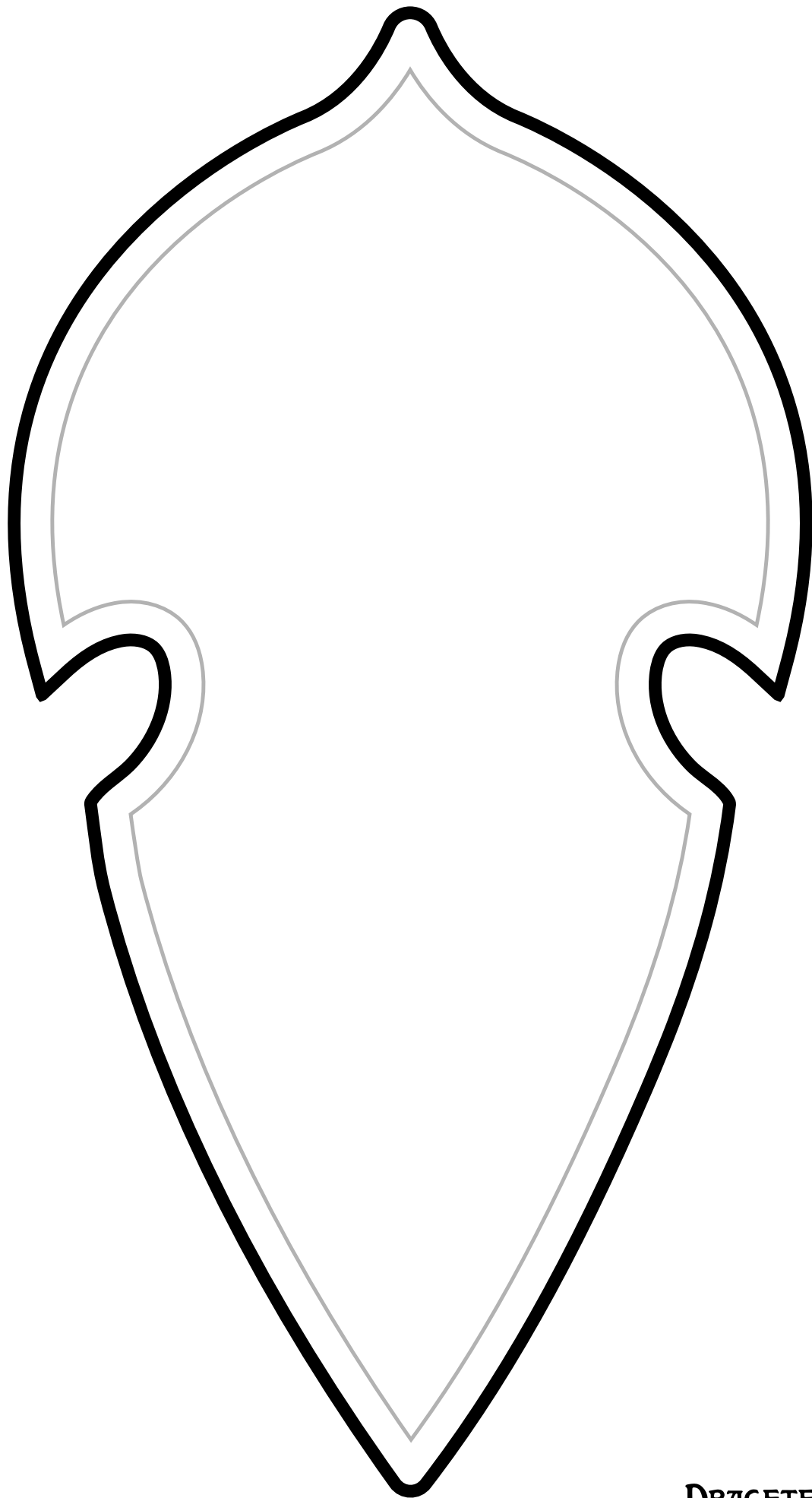
Neii.... eller...

DRAGEN

Vil du ikke ha maten jeg lager til deg?!
Utakknemlige unge!
Da kan vi like gjerne droppe middag!
Da kan vi bare kaste maten! Det er greit det!

Dragen tar Lillis tallerken og kaster maten på henne.

Her har du maten din! ÅÅÅÅH!

DRAGETEMMERENS
Skjold